

עפ"א (חיפה) 21893-06-25 - ועדה מקומית לתכנון משגב נ' סלימאן מורשד עאסלה

עפ"א (חיפה) 21893-06-25 - ועדה מקומית לתכנון משגב נ' סלימאן מורשד עאסלה מחוזי חיפה
עפ"א (חיפה) 21893-06-25
ועדה מקומית לתכנון משגב

נ ג ד

סלימאן מורשד עאסלה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים
[23.07.2025]

כבוד השופט זיו אריאלי

פסק דין

1. לפניי ערעור על גזר דין שניתן בבית משפט השלום בעכו ביום 14.5.25 [ת"ב 33960-01-22] במסגרתו הטיל בית המשפט קמא על המשיב את העונשים הבאים:
 - מאסר בפועל בן שלושה חודשים, והפעלת מאסר מותנה בן 8 חודשים מתיק קודם, תוך חפיפה מלאה בין שני העונשים, כך שסך הכל ירצה המשיב עונש מאסר בן 8 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות.
 - מאסר מותנה בן 4 חודשים, למשך 3 שנים, לבל יעבור בתקופת התנאי על אחת מהעבירות בהן הורשע.
 - קנס בסך 100,000 ₪.
 - הפעלת התחייבות כספית להימנע מביצוע עבירה בסך 100,000 ₪ מתיק קודם.
 - חתימה על התחייבות כספית בסך 50,000 ₪, להימנע מביצוע אחת מהעבירות בהן הורשע.הערעור מופנה כלפי קולת העונש.
2. בקצרה ייאמר כי המשיב הוא אחד הבעלים של מקרקעין בישוב עראבה, הידועה כגוש 19347, חלקות 13 ו- 74. רקע וטענות הצדדים:

נגד המשיב הוגש בשנת 2017 כתב אישום המייחס לו עבירות של ביצוע עבודות במקרקעין ללא היתר, אי קיום צו הפסקה שיפוטי ואי קיום צו זמני למניעת פעולות [ת"ב 46555-04-17]. כתב האישום התייחס לבניית מבנה בן 5 קומות, בשטח של כ- 960 מ"ר, המשמש למגורים, וזאת על גבי מקרקעין שחלקם מיועדים לשימוש חקלאי וחלקם - תחום דרך על פי תכנית. המשיב הודה במעשים המיוחסים לו בכתב האישום, הורשע - וביום 10.10.18 נגזר דינו. במסגרת גזר הדין ניתן צו המורה למשיב להרוס את המבנה ולהימנע מלעשות בו שימוש. המשיב לא פעל בהתאם לצו ומשכך הוגש נגדו כתב אישום נוסף ביום 16.1.22, המייחס לו עבירות של אי קיום צו שיפוטי וכן שימוש אסור במקרקעין. ביום 23.3.23 הודה המשיב בעובדות כתב האישום, והורשע בעבירות המיוחסות לו.

3. ביום 7.7.24 נשמעו טיעוני הצדדים לעונש. המערערת עמדה על חומרת המעשים המיוחסים למשיב, אשר חרף צו הריסה וקיומו של מאסר מותנה - המשיך בביצוע העבירות. נטען כי המשיב המשיך להשתמש במבנה למעלה מחמש שנים מיום הרשעתו, על אף שאין כל אפשרות להכשרת הבניה, שכן חלק מהמקרקעין - ייעודם לשטח ציבורי פתוח (שצ"פ). המשיב פגע בערכים חברתיים של שמירה על חוקי התכנון והבניה וכיבוד המדיניות התכנונית החלה באזור, פגע בשלטון החוק. המערערת עתרה להשית על המערער עונש מאסר הנע בין 1-3 חודשים, להפעיל במצטבר את עונש המאסר המותנה (בן 8 חודשים) התלוי נגדו, להטיל מאסר מותנה, קנס בסך 500,000 ₪, קנס יומי בגין אי קיום הצו והשימוש האסור, הפעלת התחייבות בסך 100,000 ₪ מתיק קודם וכן חתימה על התחייבות כספית להימנע מביצוע עבירה דומה נוספת.

4. ב"כ המשיב טען כי המשיב ביקש להכשיר את המבנה ולקבל היתר, אך ביורוקרטיה הנעוצה בהעברת חלק מהמקרקעין משטח המועצה המקומית משגב לשטח עראבה - הביאה לעיכוב בהליכים אלו. עוד נטען כי המשיב מקבל קצבת נכות כללית מהמוסד לביטוח לאומי (הוגש תיעוד רפואי בדבר מצבו של המשיב).

5. ביום 28.4.25 התקבלה לתיק בית המשפט חוות דעת מאת הממונה על עבודות השירות, אשר מצא כי המשיב כשיר (במגבלות) לרצות עונש מאסר בדרך של עבודות שירות. הומלץ על השמתו של המשיב, החל מיום 30.7.25, בעמותת השלום בסח'נין.

6. ביום 14.5.25 נגזר דינו של המשיב, והושתו עליו העונשים כמפורט לעיל. בית המשפט קמא עמד על הערכים המוגנים שנפגעו במעשי המשיב, וכי ערכים אלו נפגעו על ידי המשיב באופן עמוק, נוכח היקף הבניה, משך הזמן בו עשה המשיב שימוש אסור בבניה, העובדה כי היא בוצעה על גבי קרקע שאינה מיועדת למגורים ואינה בבעלותו הבלעדית של המשיב. נקבע כי מתחם העונש ההולם כולל מאסר בפועל, מאסר מותנה וכן קנס כספי הנע בין 50,000 לבין 200,000 ₪. בית המשפט קמא נתן דעתו לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובכלל זה עברו הפלילי של המשיב, נטילת האחריות, נסיבותיו האישיות והנזק הצפוי למשפחתו. נקבע כי יש לתת משקל ממשי לנסיבותיו האישיות, הרפואיות והכלכליות של המשיב. בית המשפט התחשב בנוסף במאסר המותנה התלוי ועומד נגד המשיב, ולכך שמדובר במאסר מותנה בן שמונה חודשים.

7. מכאן הערעור. לטעמה של המערערת, בית המשפט קמא שגה משלא סקר את מדיניות הענישה הנוהגת, לא קבע מתחם ענישה ביחס לרכיבי המאסר בפועל והמאסר המותנה, ולא קבע את מיקומו של המשיב בגדרי המתחם. נטען כי היה מקום לקבוע מתחם עונש הולם נפרד ביחס לכל אחת מהעבירות בהן הורשע המשיב. נטען כי תיקון 116 לחוק התכנון הבניה העלה את רף הענישה בעבירות התכנון והבניה וכי יש מקום למדיניות ענישה מרתיעה ומחמירה גם במקרים בהם ההליך נפתח בכתב אישום פלילי (ולא בהליך של קנס מנהלי). עוד הפנתה המערערת לפסיקה המלמדת, לשיטתה, על הצורך בהחמרת ענישה.

8. אשר לרכיב המאסר בפועל נטען, כי רף הענישה אותו קבע בית המשפט קמא - מקל ואינו הולם את חומרת המעשים. לטעמה של המערערת היה ראוי לקבוע מתחם עונש הנע בין 1-3 חודשי מאסר בפועל, למקם את המשיב ברף העליון של מתחם הענש ההולם, ולהפעיל את עונש המאסר המותנה התלוי ועומד נגדו - במצטבר לעונש המאסר בתיק זה.
- לעניין שיעור הקנס נטען, כי אין בו כדי להרתיע, וכי גובה הקנס שהושת על המשיב נמוך אף מדמי השכירות שהיה על המשיב לשלם לו היה שוכר בית בסדר גודל דומה. נטען כי היה על בית המשפט קמא להשית קנס יומי בגין כל יום בו מתקיימת ההפרה ומתבצע השימוש האסור.
9. ביום 13.7.25 התקיים דיון בו נשמעו טיעוני הצדדים. ב"כ המערערת טענה כי עניינו של המשיב חמור, נוכח היקף הבניה. גזר דינו של בית המשפט קמא אף מקל יותר מהעונש שהוטל על המשיב בתיק הראשון. היה מקום להחמיר עם המשיב, שכן עונש מאסר מותנה בן שמונה חודשים לא הרתיע אותו. נטען כי אף עונש המאסר המותנה שנגזר על המשיב בתיק מושא הערעור - לא ירתיעו מלחזור לסורו. הודגש כי אין כל אופק תכנוני או היתכנות להכשרת הבניה. מדובר בבניה שבוצעה בשטח חקלאי, אשר מיועד בחלקו לסלילת דרך.
10. מנגד, סמך הסנגור את ידיו על גזר דינו של בית המשפט קמא. לשיטתו - בית המשפט לא חרג ממתחם העונש הראוי, וגזר הדין ראוי. מדובר בנאשם שמצבו הרפואי בכי רע. הוטל עליו עונש משמעותי, לרבות ענישה כלכלית כבדה. לטענת המשיב קיים אופק תכנוני להכשרת הבניה האסורה, אם כי אישר בטיעונו, שהיתר המכשיר את הבניה האסורה אינו מצוי 'בהישג יד'.
- דיון והכרעה:
11. לאחר שעיניתי בגזר הדין ובהודעת הערעור על נספחיה, ומשנתתי דעתי לטענות הצדדים - הגעתי לכלל מסקנה כי בנסיבות העניין יש לקבל את הערעור ולהחמיר בעונשו של המשיב.
12. כידוע, ערכאת הערעור אינה גוזרת את הדין מחדש, ועילת ההתערבות בגזר דין שניתן בערכאה הדיונית - מצומצמת. ככלל, אין ערכאת הערעור נוטה להתערב בעונש שמוטל בבית המשפט קמא, אלא בנסיבות חריגות, מקום בו מדובר בטעות בולטת או בסטייה משמעותית ממידת העונש הראויה [ר' למשל ע"פ 5889/16 פלוני נ' מדינת ישראל (8.1.17)]. עוד יש להדגיש, בשים לב לטיעוני המערערת בדבר מתחם העונש ההולם שנקבע בגזר הדין, כי שגגה של הערכאה הדיונית בקביעת המתחם, כשלעצמה, אינה מצדיקה את התערבותה של ערכאת הערעור, שכן זו בוחנת בראש ובראשונה את התוצאה העונשית הסופית, וגם אם נפלה טעות באופן הפעלת המנגנון של הבניית שיקול הדעת בשלב גזירת הדין - אין בכך כדי להצדיק קבלת ערעור כאשר התוצאה העונשית הסופית סבירה [ר', ולשם הדוגמה בלבד, ע"פ 8109/15 אביטן נ' מדינת ישראל (9.6.16)].

בעניינו, ובשים לב לאמור לעיל, דעתי היא כי גזר הדין שניתן בעניינו של המשיב נמנה על אותם מקרים חריגים בהם סטה בית המשפט קמא ממידת העונש הראויה, נוכח נסיבות המקרה, וכי סטייה זו מצדיקה התערבות בדרך של החמרת העונש שהוטל על המשיב בערכאה הדיונית.

13. אבהיר כי בית המשפט קמא עמד בגזר הדין, ובצדק, על הערכים המוגנים שנפגעו במעשי המשיב, ומידת הפגיעה באותם ערכים. המדובר בנטילת חוק לידיים, פשוטו כמשמעו, תוך אי קיום צו הריסה שיפוטי שניתן בהליך קודם שהתנהל נגד המשיב. לא זו בלבד שהמשיב לא קיים את הצו ולא הרס את שנבנה בניגוד לדין - אלא המשיך לעשות שימוש במבנה משך מספר שנים. ודוק: אין המדובר בבקתה או בבית צנוע, אלא בבית מידות של ממש - מבנה למגורים בן חמש קומות, ובשטח של קרב ל- 960 מ"ר. כל זאת, ללא היתר, על גבי שטח שחלקו חקלאי וחלקו משמש לדרך, ותוך שבהליך קודם הוטל כבר על המשיב עונש מרתיע צופה פני עתיד, בדמות מאסר מותנה לתקופה לא קצרה, כמו גם התחייבות כספית על סך 100,000 ₪ להימנע מביצוע עבירה דומה.

14. כבר לפני כארבעה עשורים נאמרו הדברים הבאים על ידי בית המשפט העליון, בע"פ 178/85 הועדה המקומית לתכנון ולבניה גליל מזרחי נ' אבו נימר, פ"ד מא (4) 29: "לצערנו, הפכו עבירות נגד חוקי התכנון והבניה לחזון נפרץ, ורבים גם טובים איש הישר בעיניו יבנה. זוהי פגיעה חמורה וקשה בשלטון החוק, המזולזל לעין השמש, ואין איש שם אל לב לאזהרות הגורמים המוסמכים ולפסקי הדין של בתי המשפט."

וברע"פ 4357/01 סבן נ' הועדה המקומית אונו, פ"ד נו (3) 49 קבע בית המשפט כי: "אכן כן, תופעת הבניה הבלתי חוקית הפכה מכת-מדינה - ברבות השנים צירפה עצמה מכה זו... לעשר המכות"; בא כוח המדינה הפנה לדו"ח ועדת החקירה הממלכתית לבטיחות מבנים (ועדת זיילר) 223-221, באשר להתפשטות הנגע של עבריינות בניה, עד שבית המשפט כמעט נדרש "להתנצל" על הענשתו. ואולם, אין בתי המשפט צריכים להתנצל על מלחמה בנגע, שכיסה את הארץ, לעתים עד כדי כלימה; אדרבה ואדרבה, כל הלוחם, הרי זה מבורך.

ר' גם רע"פ 189/14 מודלג' נ' מדינת ישראל (3.3.14) שם נאמרו הדברים הבאים: "כפי שנקבע לא אחת, עבירות התכנון והבניה הפושות בארצנו, הגיעו לכדי רמה של "מכת מדינה", דבר המחייב נקיטת יד קשה נגד העבריינים. יפים, לעניין זה, דברי השופט ס' ג'ובראן ב-רע"פ 6665/05 מריסאת נ' מדינת ישראל: 'על העונש שנגזר על מי שמורשע בעבירות נגד חוקי התכנון והבניה לשקף את חומרת המעשים והפגיעה בשלטון החוק ולשמש גורם הרתעה נגדו ונגד עבריינים פוטנציאליים, במטרה להפוך את ביצוע העבירות לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית. כבר נפסק בעבר, כי בתי המשפט מצווים לתת יד למאבק בעבירות החמורות בתחום התכנון והבניה, שהפכו לחזון נפרץ בימינו."

15. באופן מיוחד, הדגיש בית המשפט העליון את החומרה שבעבירת הפרת צו שיפוטי, ואת הצורך בהחמרת ענישה בעבירות מסוג זה - עבירות המבטאות זלזול מופגן בשלטון החוק; ר' למשל רע"פ 5587/17 סובחי נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ולבניה מבוא העמקים (30.11.17); ר' גם עפ"א (חיפה) 20643-12-17 הוועדה המקומית לתכנון ולבניה 'שפלת הגליל' נ' מוראד (6.2.18). שם דובר במי שהורשע בביצוע עבירה של אי קיום צו הריסה שיפוטי ועבירה של שימוש חורג ללא היתר במקרקעין, זאת לאחר שהנאשם הפר את צו ההריסה למשך תקופה בת מספר שנים לאחר כניסת הצו לתוקף. בית המשפט קבע כי היה מקום להשית על הנאשם קנס כספי בסכום הגובה מסכום הקנס שהושת עליו בתיק הקודם בו הורשע בגין ביצוע הבנייה הלא חוקית, וציין כי:
- "השתת קנס כספי משמעותי על מי שמורשע בעבירות נגד חוקי התכנון והבניה נועדה כדי להפוך את ביצוע העבירות לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית ולהיאבק בעבירות אלו, שהפכו למרבה הצער לחזון נפרץ בימינו".
16. נדמה כי עניינו של המשיב נמנה על אותם מקרים בהם נדרשת אמירה נורמטיבית חדה וברורה של בתי המשפט, לבל יתקבל רושם שגוי וסלחני כלפי המבצעים עבירות מסוג זה. יובהר, כי בכל הנוגע לעונש הקנס המוטל על מי שמורשע בביצוע עבירות על דיני התכנון והבניה - פסיקת קנס בסכום נמוך מחטיאה את מטרת רכיב הקנס במכלול שיקולי הענישה. הקנס מוטל במטרה למנוע הנאה כלכלית ממבצע העבירה, לרבות חיסכון בתשלום דמי שכירות, תשלום היטלים ואגרות, וכן חיסכון בזמן - כל זאת בהשוואה לאזרחים אחרים בעלי קרקע, שומרי חוק, הממתינים עד לאישור תכניות וקבלת היתרי בניה בטרם ביצוע עבודות הבנייה.
17. הצורך באמירה נורמטיבית ברורה כאמור - מתחדד נוכח תיקון 116 לחוק התכנון והבניה. אין ללמוד מתיקון זה אלא על רצון המחוקק ליצור הסדר המאפשר אכיפה יעילה ומחמירה בתחום התכנון והבניה. עמד על כך בית המשפט העליון ברע"פ 6621/23 מדינת ישראל נ' גרין ואח' (7.4.25):
- "תיקון 116 בא לעולם במטרה לשפר את ההתמודדות עם עבירות תכנון ובניה, בהמשך לדו"ח שהגיש הצוות להתמודדות עם תופעת הבניה הבלתי חוקית, וכן בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1559... אכן, כפי שכבר צוין בפסיקה, "המכנה המשותף לכלל התיקונים שהוטמעו בחוק במסגרת תיקון 116 הוא ברור: שאיפת המחוקק לייעל אף יותר את הליכי האכיפה על מנת לחזק את האפקטיביות של הלחימה בתופעת הבניה הבלתי חוקית עד למיגורה"...".
18. שאיפה זו של המחוקק באה לידי ביטוי גם בהחלטת חוק העבירות המנהליות על עבירות לפי חוק התכנון והבניה, ובהמשך לכך - התקנת תקנות הקובעות קנסות מנהליים בסכומים גבוהים בגין הפרתן. בעניין גרין הנ"ל עמד בית המשפט העליון על הצורך בפרשנות אחידה ובהרמוניזציה בין מסלול האכיפה המנהלי לבין מסלול האכיפה הפלילי. ובעניין בו הוטל בהליך פלילי קנס הנמוך באופן ניכר מגובה הקנס המנהלי, נקבע כי:
- "העמדת הקנס בהליך הפלילי שמקורו באפיק המנהלי, ככלל, על סכום מופחת מגובה הקנס המנהלי, פוגעת במאמץ להחמרת הענישה הכלכלית על עבירות תכנון ובניה. ובד בבד, מתמרצת את הנאשם לבקש להישפט על העבירה, חלף תשלום הקנס וסיום מהיר של ההליך המנהלי, מה שפוגע ביעילות האכיפה".

19. עניינו של המשיב שונה, כמובן, ואין מקום לגזור גזירה שווה, שהרי ההליך נגד המשיב לא החל כהליך מנהלי, וממילא ב'ארגז הכלים' של בית המשפט מצויים גם רכיבי ענישה נוספים מלבד הטלת הקנס (ובניהם, בראש ובראשונה - עונש מאסר). אלא שעדיין, יש לטעמי בתיקון 116 לחוק התכנון והבניה, וההסדר החקיקתי המשלים אותו - כדי להוות "קריאת כיוון כללית". ועל פי קריאת כיוון זו - נדרשת החמרה באכיפה והחמרה בענישה, לרבות מכה בכיסו של העבריין, על מנת למנוע את התמריץ הכלכלי העומד בבסיס ביצוע העבירה. ומקום בו מדובר בעבריין מועד החוזר לסורו, הרי שנדרשת אכיפה בלתי מתפשרת, ובוודאי שלא ענישה קלה ומתונה יותר מזו שהוטלה על העבריין ב"סיבוב הראשון" של העבירות הכרוכות בביצוע אותן עבודות אסורות.
20. משאמרנו כל זאת, נקרב עתה מבטנו לעבר גזר הדין מושא הערעור.
- יש ממש בטענת המערער לפיה שיקולי בית המשפט קמא בדרכו לקביעת מתחם העונש ההולם - אינם מפורטים די הצורך. היה זה נכון יותר לפרט את מדיניות הענישה הנוהגת, וכן לפרט את השיקולים אשר עמדו בבסיס קביעת מתחם העונש ביחס לתשלום הקנס [אשר לשיטת בית המשפט קמא, נע בין 50,000 לבין 200,000 ₪]. הדברים נכונים שבעתיים נוכח העובדה כי במסגרת התיק הקודם בעניינו של המשיב, העוסק באותה בנייה ממש, הוטל על המשיב עונש מוסכם הכולל קנס כספי בסך 250,000 ₪.
- אלא שכמבואר לעיל - שגגה שנפלה, בין אם בקביעת מתחם העונש ההולם ובין אם במיקומו של נאשם בגדרי המתחם - אינה מצדיקה כשלעצמה התערבות של ערכאת הערעור.
21. התבוננות על רכיבי הענישה השונים שבגזר הדין, כמכלול, מובילה למסקנה כי בית המשפט קמא הקל עם המשיב בכל אחד ואחד מרכיבי הענישה, וכל זאת - ללא הנמקה משכנעת:
- עונש המאסר בפועל (8 חודשים, לריצוי בדרך של עבודות שירות) שהוטל על המערער הוא עונש המאסר המינימלי שניתן היה להשית על המשיב. המשמעות היא שלמעשים ולעבירות בהם הורשע בתיק הנוכחי - אין באופן מעשי כל ביטוי בענישה. עונש המאסר בפועל בן 3 חודשים שהוטל על המשיב - "נבלע" כל כולו בעונש המאסר המותנה מהתיק הקודם, וזאת נוכח קביעת בית המשפט קמא בדבר חפיפה מלאה בין העונשים. כידוע, ברירת המחדל הקבועה בסעיף 58 לחוק העונשין - הפוכה. אמנם, מוסמך בית המשפט להורות כי תקופת המאסר ותקופות המאסר המותנה המופעל - ירוצו בחופף (באופן מלא או חלקי). אלא שבמצב זה על בית המשפט לנמק את קביעתו. בגזר הדין לא ניתן למצוא הנמקה כאמור (למעט העובדה כי עונש המאסר המותנה הוא לתקופה שאינה קצרה).

- עונש המאסר המותנה שהוטל על המשיב בגזר הדין (4 חודשי מאסר על תנאי) - נמוך כדי מחצית מעונש המאסר המותנה שהוטל על המשיב בגין התיק הקודם. מקום בו מדובר ב'עברין חוזר', אשר עונש מאסר מותנה לא הרתיע אותו מלשוב ולעבור עבירה, ביחס לאותו מבנה ממש, לעשות שימוש אסור במבנה ולהפר צו שיפוטי - הרי שלטעמי נדרשת הנמקה להטלת מאסר מותנה כה מקל. הנמקה שכזו לא מצויה בגזר הדין, למעט האמירה לפיה ניתן משקל ממשי לנסיבות האישיות הרפואיות והכלכליות של הנאשם, כמו גם לנטילת האחריות. סבורני כי לא די בכך כדי להצדיק הקלה כה משמעותית, אשר כמבואר לעיל יש בה כדי לשלוח מסר שגוי וסלחני כלפי עברייני תכנון ובניה המפרים, באופן מתריס, צווים שיפוטניים שניתנו בעניינם.

- סכום הקנס שהוטל על המשיב (100,000 ₪), שישולמו ב- 50 תשלומים חודשיים שווים) - נמוך משמעותית מהקנס שהוטל על המשיב בגין התיק הקודם, עת הוטל עליו, בהסכמתו, קנס כספי בסך 250,000 ₪. יודגש כי אף לשיטת בית המשפט קמא, מתחם העונש ההולם נע בין 50,000-200,000 ₪. לא ניתן לאתר בגזר הדין את הנימוקים שהביאו את בית המשפט קמא להקלה כה משמעותית גם בעניין זה, מלבד העובדה כי הופעלה גם התחייבות כספית מהתיק הקודם, בסך 100,000 ₪.

- סכום ההתחייבות הכספית שהוטל על המשיב (50,000 ₪) מגיע אף הוא כדי מחצית מסכום ההתחייבות שהוטל על המשיב, בהסכמתו, בגין התיק הקודם.

22. התוצאה המצטברת, כמכלול, היא כי גזר הדין אינו מאזן נכונה בין שיקולי הענישה השונים. עסקינן במי שמשתמש במשך תקופה ניכרת, ולצורכי מגורים, במבנה לא חוקי בן חמש קומות, המשתרע על פני שטח של קרוב ל- 960 מ"ר. בד בבד, מפר המשיב במשך שנים לא מעטות את הצו השיפוטי אשר הורה לו להרוס את המבנה. אף המשיב אינו חולק כי גם כיום, קרוב לשבע שנים לאחר שנגזר דינו של המשיב בהליך הקודם - אין כל היתכנות קרובה או נראית לעין, להכשרת הבנייה הלא חוקית.

23. לטעמי, קביעת בית המשפט קמא, להסתפק בעונש של מאסר בפועל אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות - סבירה ומידתית. זאת נוכח גילו של המשיב (יליד 1963), מצבו הרפואי, העובדה כי לא ריצה בעבר עונשי מאסר, וכן נוכח הנזק הצפוי מעונש המאסר - למשיב ולבני משפחתו. גם אם ניתן היה להורות על חפיפה חלקית של עונש המאסר מתיק זה עם עונש המאסר המותנה - אינני סבור כי מדובר בטעות הממקמת את עונש המאסר מחוץ לגדרי הסביר בנסיבות העניין.

24. יחד עם זאת, סבורני כי היה מקום להשית על המשיב קנס כספי בסכום הגבוה משמעותית מזה שהושת עליו, ולכל הפחות בגובה הקנס שהושת עליו בתיק הקודם בו הורשע בגין ביצוע הבנייה הבלתי חוקית. עוד אציין כי יש לתת את הדעת להיקף הבניה, הכרוכה בעלויות כספיות משמעותיות, ומכאן שטענות המשיב באשר למצב כלכלי או קבלת גמלה מאת המוסד לביטוח לאומי - אינן משכנעות ואין בכוחן להביא להקלה גורפת בענישה הכלכלית המוטלת עליו. ראוי ונכון הוא כי סכום הקנס המוטל על מי שמורשע בעבירות נגד חוקי התכנון והבניה - יטה את הכף ויהפוך את ביצוע העבירה לבלתי כדאי מבחינה כלכלית. אף ההתחייבות הכספית שהוטלה על המשיב - ראוי כי תהיה לכל הפחות בסכום אשר הוטל על המערער בתיק הקודם.

25. בצד כל זאת אזכיר, כי בהתאם להלכה הפסוקה - ערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין עם הנאשם [ר' למשל ע"פ 6720/16 מדינת ישראל נ' פלוני (7.3.17)]. משכך, הרי שלא ימוצה הדין עם המשיב בתיק זה - לא בקביעת סכום הקנס הכספי וגובה סכום ההתחייבות הכספית, ולא בקביעת עונש המאסר המותנה.
26. סיכומי של דבר - הערעור מתקבל, ועל המשיב יושתו העונשים הבאים.
- א. עונש המאסר בפועל בן 8 חודשים שהוטל על המשיב - יוותר על כנו, והוא ירוצה בדרך של עבודות שירות. כאמור בגזר הדין שניתן בבית המשפט קמא - המשיב יתייצב ביום 30.7.25 בשעה 08:00 במשרדי יחידת ברקאי (עבודות שירות, שלוחת צפון) הסמוכה לכלא מגידו. אני שב ומבהיר למשיב כי עליו להישמע להוראות להנחיות הממונה על עבודות השירות, וכי העסקתו מצריכה התייצבות רציפה על פי הנחיות הממונה. חריגה מהכללים וההנחיות עלולה להביא להפסקת ריצוי עונש המאסר בדרך של עבודות שירות, ונשיאת יתרת עונש המאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.
- ב. תחת עונש המאסר המותנה בן 4 חודשים שהוטל על המשיב בבית המשפט קמא - יוטל על המשיב מאסר על תנאי בן 6 חודשים, למשך 3 שנים מהיום, והתנאי הוא כי המשיב לא יעבור בתקופת התנאי על אחת מהעבירות בהן הורשע בבית המשפט קמא, ויורשע בגינה.
- ג. תחת הקנס בסך 100,000 ₪ שהוטל על המשיב בבית המשפט קמא - אני משית על המשיב קנס בסך 180,000 ₪, או 12 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 50 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים בסך 3,600 ₪ כל אחד. התשלום הראשון ישולם לא יאוחר מיום 3.8.25. יתר התשלומים ישולמו לא יאוחר מה- 3 בכל חודש עוקב, עד לתשלום מלא של הקנס. מובהר למשיב כי היה ולא ישולם מי מהתשלומים במועדו - תעמוד יתרת הקנס שלא שולם לפירעון מיידי.
- ד. תחת ההתחייבות הכספית בסך 50,000 ₪ שהוטלה על המשיב בבית המשפט קמא - אני משית על המשיב התחייבות כספית בסך 100,000 ₪, להימנע מלעבור, במשך 3 שנים מהיום, על אחת מהעבירות בהן הורשע בבית המשפט קמא. היה ולא ימסור המשיב התחייבות כאמור, ייאסר בגין כך למשך 10 ימים או עד למתן התחייבות, לפי המוקדם. בהתאם לתקנות העונשין (התחייבות להימנע מעבירה) תימסר ההתחייבות במעמד שימוע פסק הדין. הוסברה למשיב משמעות ההתחייבות. המשיב מוזהר כי היה ויפר את ההתחייבות - יחויב בתשלום סכום ההתחייבות כפי שנקבע בפסק הדין.
27. יתר רכיבי גזר הדין יוותרו בעינם.
- המזכירות תעביר את העתק פסק הדין לממונה על עבודות השירות.
- המשיב:
- הבנתי את ההסבר של ביהמ"ש בנוגע להתחייבות להימנע מביצוע עבירה. אני מתחייב בזה בסכום של 100,000 ₪ להימנע מביצוע אחת או יותר מהעבירות בגין הורשעתי בבית המשפט קמא, החל מהיום ועד יום 22.7.2028. ניתן היום, כ"ז תמוז תשפ"ה, 23 יולי 2025, במעמד הצדדים.